

OSLO: Den fremadstormende kunstneren Else Marie Hagen har inntatt Galleri K med sine konseptuelle fotografier, samt en stor, hudfarvet og catwalkliknende installasjon som setter tonen i utstillingen. **SS**

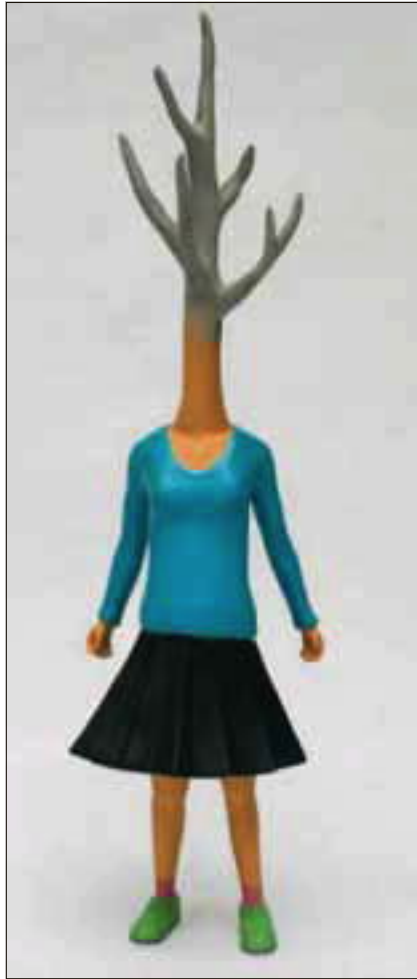

ASKER: Galleri Trafo åpner denne helga sin andre separatutstilling med den britiske samtidskunstsuperstjernen Damien Hirst: «Part One – The Dead». Utstillingen viser en serie på femten grafiske trykk. **SS**

Stor kunst i Paris

Et av Paris sitt viktigste, for ikke si største, utstillingsrom, Grand Palais, er for tiden viet den franske kunstneren Christian Boltanski. 12. januar åpnet hans bidrag til serien Monumenta, som er initiert av det franske kulturdepartementet. Dette er tredje gang de inviterer en stor, internasjonal samtidskunstner til å stille ut i den 13,500 kvadratmeter store hallen. De to forrige størrelsene var Richard Serra og Anselm Kiefer. Boltanski har skapt en stor installasjon bestående av lyden av 15.000 menneskers hjerteslag samt og 50 tonn med klær. **Sarah Sørheim**

FRUSTRERTE INDIVIDER: Fredrik Raddums små, leketøysaktige plastskulpturer.

skyfjell, langt, langt unna det sosiale rommets strenghet og alle hverdagens trivialiteter?

Goksyørs bilder er aktuelle for flere enn de av oss som, for en periode, har måttet søke ly i en offentlig helseinstitusjon. Fredrik Raddums utstilte arbeider er av det mer konfronterende slaget. Små, leketøysaktige plastskulpturer av frustrerte individer,

som ser ut for å være dømt til å leve med sine innviklede sinnelag: en gutt uten noe definert ansikt og med et hode så tungt at nakken ikke ordentlig klarer å bære det, en jente med et stivt, sort, struttende foldeskjørt og med en tørr, grå og sprikende grein til hode, et monsterliknende, svart vesen, som ligger paddeflat på gulvet og som med oransje, lysende øyne stirrer mot en pølse med sennep i

brød festet som agn på et snøre. Sistnevnte komiske, udefinerbare vesen er åpenbart ikke helt forløst.

Utstillingen skal, som nevnt, etter hvert splittes opp i fire separate utstillinger. En av disse, gitt tittelen «Ild og Vann», består, blant annet, av Ingwill Gjelsviks «See Me», en av de to fabulerende, blyanttegnede collage kunstneren fikk antatt på fjorårets høstutstilling. Snøaktige, hvite, flimrende felt preger det julekulekledte skogholtet Gjelsvik inviterer oss inn i. En tenksom, antropomorf hund er den sentrale figuren i bildet, men også en vakker elg speiles i miniformat i en av julekulene.

Nok en gang er det dyrenes ve og vel som opptar Gjelsvik, men «See Me» er av en slik støpning at det også åpner opp for flere forskjellige lesninger.

Christian Houges fotografi «Antennaforest» utgjør en sentral del av «Ild og Vann». Fotografiet er tatt på Svalbard og er en del av serien «Arctic Technology». Houges poetiske vinterlandskap er montert i samme rom som perkusjonisten Terje Isungsets lydinstallasjon «Winter Songs», og de to arbeidene kler hverandre på en helt spesiell måte. De vekselvis rungende og glassklare klangene Isungset får ut av sitt spill på instrumenter laget av is, skaper sammen med synet av snølandskapet fra Spitsbergen en følelse av å stå ovenfor et ubegripelig, stort og overveldende rom. Naturens vintertilstand er bearbeidet på en overbevisende måte! Lest som et sinnbilde, minnet Houges fotografi meg, for øvrig, om en aforisme av Henri Michaux, som jeg leste for over tyve år siden: «I mangel på sol, forsøk å modne under isen».

Jeg kan ikke huske noen gang – verken før eller senere – å ha fått et bedre råd enn dette. For personer som midlertidig er satt ut av spill, altså de menneskene Kunstvisitten er ment for, antar jeg at det å få brakt til seg næringsrik kunst kan være av avgjørende betydning. Kunstformidler Kirsten Mørck fortjener heder og ære for sin vedvarende innsats på området!

Mona Gjessing
kunst@klassekampen.no

Knausgård

Tommy Sørbø
FOR ØVRIG

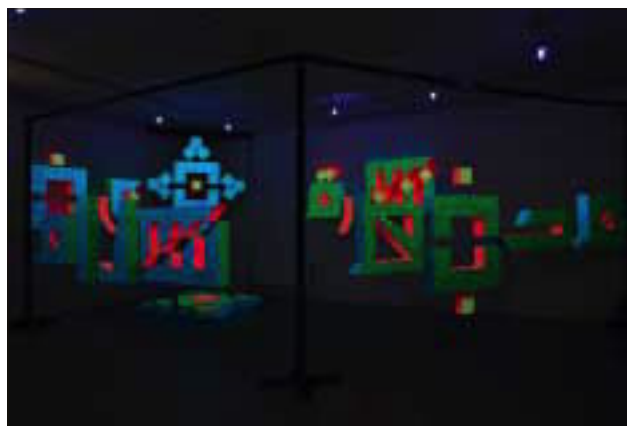
Forholdet mellom kunst og virkelighet har vært et omdiskuterte tema når det gjelder Knausgårds romanprosjekt. Enkelte har ment at han legger seg nå nær virkeligheten at man ikke lenger kan snakke om fiksjon, og at dette, foruten å utfordre vårt begrepsapparat vedrørende romansjangeren, også reiser mange etiske spørsmål i forhold til personer som er omtalt i bøkene.

I billedkunsten er dette en gammel problemstilling. Allerede da Duchamp satte sitt urinal «Fontene» på en sokkel i 1917, presenterte han i en viss forstand virkeligheten en til en. Senere har installasjonsmakere, performansekunstnere, aksjonister, situasjonister og konseptualister fortsatt prosjektet. De har stilt ut soverommet sitt, kroppen sin, snørra si, noiaen og familien sin. De har erklært byen de bor i som et kunstverk, angrepene på tvillingtårnene 11/11 eller for den saks skyld hele verden og kosmos med.

Den teoretiske begrunnelsen har de hentet fra en vulgærnominalisme, som sier at det er språket alene som konstituerer virkeligheten. Dermed blir det å vise fram sin egen virkelighet i prinsippet en like skapende handling som det å male et bilde av den, eller for den saks skyld skrive en bok om den. Dette har ført denne delen av billedkunsten opp i en krise, og gjort at den ikke angår andre enn det såkalte kunstfeltet selv, og man skal vel ikke akkurat være profet for å se at den om ikke så altfor mange år kommer til å lide en stille og velfortjent død.

Uansett hvor langt Knausgård måtte gå i detaljert virkelighetsbeskrivelse, vil ikke noe sånt kunne skje med hans prosjekt. Litteraturen er nemlig prisgitt språket. Knausgård kan ikke vise fram sitt eget liv en til en, det må skje via ordene. Noe må bli til noe annet, og det er nettopp i denne skapende gysten at kunsten kan tre fram.

kunst@klassekampen.no

FLERE LAG: Fra Rami Abu Al-Hayjas utstilling «Not Just Ink on Paper» på Oslo Kunstforening. **FOTO: VERGARD KLEVEN**